

Wpływ ogłoszenia upadłości lub otwarcia postępowania restrukturyzacyjnego na byt prawny umowy dowodowej

Obowiązująca od 7.11.2019 r. nowelizacja k.p.c. przywróciła do polskiego systemu procesowego, po ponad 7 latach nieobecności, postępowanie odrębne w sprawach gospodarczych. Restytucja tego postępowania nie nastąpiła jednak w kształcie w całości odzwierciedlającym poprzednią regulację, lecz w wersji bogatszej o nową instytucję w postaci umowy dowodowej¹. Ponieważ podstawowym rodzajem spraw rozpoznawanych w takim postępowaniu odrębnym są sprawy ze stosunków cywilnych między przedsiębiorcami w zakresie prowadzonej przez nich działalności gospodarczej, to warto zastanowić się, czy ogłoszenie upadłości bądź otwarcie restrukturyzacji przedsiębiorcy zaangażowanego w spór sądowy tego rodzaju i związanego umową dowodową wpływa w jakiś sposób na jej byt prawny.

WIKTOR DANIELAK
BARTOSZ SIERAKOWSKI

Charakterystyka umowy dowodowej

Umowę dowodową reguluje art. 458⁹ k.p.c. Na jej podstawie strony procesu gospodarczego mogą wyłączyć wskazane dowody w postępowaniu w sprawie z określonego stosunku prawnego powstałego między nimi w wyniku zawarcia umowy. Tym samym mogą wpłynąć na swobodę sądu w gromadzeniu materiału dowodowego, na podstawie którego sąd ustala

¹ Nową przede wszystkim w tym znaczeniu, że w procesie cywilnym normowanym przepisami k.p.c. dotychczas nie obowiązywały regulacje, które pozwalałyby stronom tego procesu wiążąco ingerować w swobodę sądu w gromadzeniu materiału dowodowego. Pewnym wyjątkiem na tym polu, tyle że dotyczącym postępowania arbitrażowego, była regulacja art. 1191 § 2 k.p.c. wskazująca na kompetencję stron umowy o arbitraż do wyłączenia w postępowaniu przed sądem arbitrażowym dowodu z opinii biegłego. Większy wpływ na rodzaj przeprowadzanych dowodów w samym procesie strony miały pod rządami rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 29.11.1930 r. – Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz.U. z 1932 r., nr 112, poz. 934). Zgodnie z art. 266 przywołanego rozporządzenia dowód z dokumentu nie mógł być dopuszczony, jeżeli obie strony temu się sprzeciwiały. Analogiczna regulacja dotyczyła dowodu z zeznań świadków (por. art. 282 tego rozporządzenia). Oba przepisy pozwalały wyłączyć z procesu określone w nich dowody, jeżeli **obie strony** sprzeciwiały się ich dopuszczeniu. Uzależnienie wystąpienia powyższego skutku od wyrażenia sprzeciwu **przez obie strony** pozwalało przyjąć, że w tym zakresie dochodziło między nimi do zawarcia *per facta concludentia* szczególnego rodzaju umowy (strony osiągnęły konsens co do niedopuszczenia w toczącym się między nimi procesie dowodu z zeznań świadka bądź dokumentu). Przepisy k.p.c., które z dniem 1.01.1965 r. zastąpiły wskazane wyżej rozporządzenie, nie przejęły tej regulacji.